

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiti-vrsti 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Govor dr. Riegra

pri Jungmanovi svečanosti ima političen pomen, zato naj važnejša mesta iz njega posnamemo.

„Med Grki so nastali možje, ki so bili zavoljo junaštva „bogovom-enaki“ ali „heroi“. Tudi naš narod jih je imel. Tudi naši heroi so morali gozde krčiti, močvirja oplodoviti, tudi oni so morali z divjimi zvermi in strupenimi pošastmi boriti se. — Primerimo sedanji čas z onim, ko je Jungman živel. Plemstvo, izvzemši neke psovke, nij znalo češkega jezika in je češkemu narodu hrbet obračalo, in pred vsakim birokratom klanjajoče se meščanstvo je zbiralo drobtine od „komisnega kruha kulture“, ki so jo nam v „glavnih šolah“ dajali. Industrije nij bilo, ker je manjkalo kapitala in zadostne omike. Kmet, ki je pod tlako in desetino stokal in težavno izhajal, moral je nositi bätinsko gospodstvo tacih ljudij, ki so v njem videli samo spašnik, na katerem trava tem rajši raste, čem bolj se striže. In ker se je tako z meščanom in kmetom ravnalo — kako še le z delavcem? Za više interese se delavec niti zmenil nij, nij bilo ni šol ni literature, in brez šole in brez knjige morala sta izobraženje in jezik vedno globlje padati. Slabotne duše so se sramovale jezika narodovega, so ga zasmehovali kakor ptiči, ki svoje lastno gnezdo onečistijo, ali kakor otroci, ki nesnago in kamenje v studenec mečejo, iz katerega so pili.

„Došel je Jungman in vzbudil že mrtvo mišljeni jezik sv. Vavilava in njegovega naroda. Došel je Šafarik in nam pokazal od kod smo, kazaje da spadamo k veliki slovanski rodovini, ki ne bode nikdar

pripustila, da bi se le eden njegovih otrok pogubil. Došel je Palacky in nam dal našo slavno povestnico nazaj, došla sta navdušena pesnika Čelakovsky in Kolar, ki sta s svojimi pesmami vzbudila ljubezen do domovine in do naroda v naših sreih. In za temi heroi jih je prišlo tisoč kakor vitezi iz Blanika, in mi vsi tu zbrani smo njih odgojenci!

„Zastopniki najodličnejših čeških plemenitih rodovin se boré z nami v prvih vrstah za naše pravice. Naše meščanstvo je tudi drugo postalo, kmet je samostalen, ne zdihuje več v sponah tlake in desetine in je kakor drugi zvesto zavzet za skupno narodovo stvar. V narodnem gospodarstvu smo tako daleč prišli, da je naša dežela izgledna za vse mejaše... Tako se je v 50 letih vse spremenilo. To so storili naši vzbuditelji, na čelu jim Jungman.

„Ako vsak izmed nas le majhen del tega stori, kar je Jungman izvršil, bili bi kmalu prvi narod na svetu. Obljubimo si tu, vedno zvesto hoditi za narodovo zastavo, obljubimo si iz vseh moči po tem hrepeneti, da doseže naš narod najvišjo kulturo in humaniteto. Vsak ne more biti velik učenjak, velik pesnik, pisatelj ali časnikar, ali vsak more v svojem krogu delati, k stanovitnosti opominjati, in kdor domovini ne more duševnih del dati, naj jej dá materijalnih. Noben pošten Čeh naj ne umrje predno je na vprašanje odgovoril: „ali sem kaj za naš narod storil? sem svoj naroden dolg plačal?“ Nemamo pomanjkanja zavodov, ki so za narod delujoči. Imamo društvo „Svatobor“, ki podpira duševne delavce, pisatelje, učenjake in umetelnike in odhrani one familije, katerih glave so svoje življenje v službi domovine končale.“

Rieger je končal potem: „Zaupajmo v sebe. Narod, ki se sam ne zapusti, ne bo zapuščen.“

K volilnemu gibanju.

V „Novicah“ beremo, da je bil 9. t. m. v Dobrnču shod volilcev žužemberškega in trebanjskega okraja in da se je postavil od navzočnih možev gosp. Emanuel Tomšič, župan v Trebnjem, za kandidata v državni zbor v kmetski skupini Trebnje, Žužemberk, Mokronog, Radeče in Kočevje. „Novice“ pravijo, da je g. Tomšič podpisal program: vse za vero, domovino in cesarja.

Nam se piše o tem shodu, da je bilo pri njem okolo 16 do 18 mož navzočnih, med njimi 4 duhovniki, kmetski možje pa so bili večidel iz bližnje okolice. Kmetski volilci so najprej od g. dr. Zarnika govorili ter rekli, da je on njihov dosedanji poslanec in si ga žele tudi za državnega. Duhovniki so unisono energično protestovali proti dr. Zarniku. Navzočni kmetje so potem omolkneli. Naposled je bil g. Tomšič Emanuel iz Trebnjega nasvetovan. Mi nič nemamo zoper g. Tomšiča; a nadjamo se od njega, da ne prevzame kandidature proti g. dr. Zarniku. Volilni okraj je obširen; v njem so, kakor v nobeni drugi volilni skupini iz kmetov združeni, nemški in nemškutarski elementi. Tu po našem mnenju more zmagati samo po celem volilnem okraju znan mož, kakor je g. dr. Zarnik; vsak drug gotovo propade in če se tu glasi cepe med dva narodna kandidata, mora zmagati nemškutar. G. Tomšič je pošten mož, bil bi gotovo v deželnem zboru kranjskem na svojem mestu; a vse drugo je v državnem zboru. Tam moramo imeti za svoje

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

II.

(10. nadaljevanje.)

Obložen s tem delikatnim poslom odidem. V gospé d' Arci sem našel častivredno osebo, pri kateri sem se nadejal vspeha. Bila je podobna svojemu očetu, kadar je bil miren. Gospod Mauserre je bil moder človek, se živo domišljijo. Podelil je svoje hčeri modrost, prihranivši romane in nepremišljenosti za-se. Hočem vam reči, da nij imela niti briljantnih, niti nevarnih stranij njegovega duha. Hladna čud, priprosta pamet, izvrstno srce, pa hladna domišljija — evo gospó d' Arci. Akopram razumna, dala se je ipak čestokrat osupniti, saj je v življenju dosta stva-

rij, ki se ne dádo razumeti. Življenje polno dogodeb bilo jej je uganka. Rekala je: — Je-li moči? Kako so to storili? Kaj so mislili? So-li glavo izgubili? — Obnašanje očetovo jej je bilo brezno, v katero se nij dalo pogledati. Ljubila pa je vedno tega čudnega očeta. Ko se je bila omožila, podarila je gospodu d' Arci svojo voljo, ter se dala vladati po njegovih svetih, ki jih je poštovala kakor povelja. Pošlje me k njemu.

Gospod d' Arci me od konca slabo sprejme. Bil je satiričen, zvitega duha, temnega obraza, glas mu je bil osoren, čud godrnjajoča; njenemu nij prizanesel; zraven tega je imel navado, da je klical stvari po imenu; sicer pa najboljši človek, ki je mrmraje delal dobro. Začel mi je dokazovati, da je njegov tast pravi zaletel, in da ne pričakuje, da bi ga njegova supruga še kedaj videla, ker bi jej očitvidno tako svetoval, kakor je sebi. Jaz mu odgovarjam, da premalo pozna gospoda Mauserre-a, da človek zaradi

ene budalosti nij še norec, in več takih reči. Končno ga tako dobro vjamem, govorim mu tako goreče o gospé Mauserre-ovej, da ga ukrotim. Obljubi mi, da obišče gospoda Mauserre-a takoj o njegovem prihodu v Charmilles, in da se potlej odloči. — Jaz nijsem zahteval več, kajti bil sem si v svesti, da se sprijaznita gospa Mauserre-ova in gospod d' Arci pri prvem sestanku, in da se bosti čislali te dve pošteni duši. Hitel sem, da bi objavil vspeh svojega pota gospodu Mauserre-u; gospa Mauserre-ova se mi nij mogla dosta zahvaliti.

Od tod tečem v Beaune, kamor me je pozval za smrt bolni oče. Trpel je hudo bolezen, ki je delala takoj grozovite korake. Nič več nij po otročje ravnal z menoj. Toni, mi reče objemaje me, ne vprašam več, imaš-li zmožnosti ali ne; več me te reči ne zanimajo; a prosim te, razloži mi nekoliko svoj položaj. — Moja izpoved mu je bila po volji; obstal mi je, da sem ga iznenadil, on je bil

zastopnike izurjene na parlamentarične boje vavajene politikarje.

Mi tedaj še enkrat rečemo, da je edini mogoči kandidat za trebanjski volilni okraj g. dr. Zarnik, za katerega bomo delali z vso eneržijo.

Od nemškutarske strani misli v dolenski mestni skupini kandidovati g. Hozhevar na Krškem, kateri je pri poslednjih volitvah v deželni zbor proti g. Karlu Rudežu bil srečno propal. Drugod od nemškutarskih kandidatur še nij slišati, a so pa tudi na deželi tako slabi, da še kacega volilnega shoda ne morejo sklicati.

V Ljubljani 10. julija.

Po svoji stari navadi, črniti vse, kar se nij izleglo v njihovem gnjezdu, „Novice“ tudi volilni shod v Postojni perfidno, strupeno in lažljivo popišujejo. „Novice“ reko, da je bilo za vsem 49 mož. Ko se je shod začel, bilo je 73 volilcev v dvorani navzočnih. Med debato, ki je dve uri trajala, jih je nekoliko odšlo, kakor se to godi pri vsakem zboru in se do glasovanja nijso vrnili, pa lehko rečemo, da to nijso bili Hohenwartovci. Grda „Novičina“ laž je, da je bilo med onimi 49 mož, katerih nijso pozobale, bilo 30 Meniševcev in Cerknčanov. Iz Menišije jih je bilo samo sedem posestnikov, kateri pa so dozdej še vselej bili volilni možje*), iz Cerknice pa samo dva, namreč g. župan Milavec in g. Obreza Adolf. Dalje reko „Novice“, da iz Loža nij bilo nikogar, tudi to je laž; iz Loža so prišli štirje gospodje. Kar pa zadeva Idrijo, je sedem županov poslalo lastno-ročno podpisano pismo, da so za dr. Razlaga; za grofa Hohenwarta pa se iz Idrije nikdo nij oglasil. Iz senožeškega okraja je zraven župana Zelena še bilo pet upljivih mož, župan g. Premrl iz Ubelskega, g. Hinko Kavčič iz Razdrtega; iz Vipave so bili štirje gospodje, iz Illirske Bistrice in sploh iz vseh krajev volilne skupine so bili navzočni najupljivnejši možje. Dalje pripovedujejo „Novice“, da je g. Zelen za Hohenwarta proti dr. Razlagu govoril, pa zamolče, da Zelen

*) Iz Menišije so bili navzočni gg.: Franjo Hren, Jarnej Debevec, Andrej Vidmar, Matija Meden, Jurij Meden, Jurij Švigel in Anton Blažon, posestniki, katerih vsak nad 100 gold. davka plačuje.

tudi Hohenwarta nij priporočal, nego — sama mega sebe. G. Zelena nikdo nij motil med govorom, da si je prav debelo in grdo napadal predgovornike in dr. Razlaga, tako da ga je moral predsednik opominjati, naj se mirneje obnaša in se spodobnejših izrazov poslužuje. Kar pa se tiče onih „tehtnih“ 11 glasov, ki so bili za Hohenwarta, bodemo pri volitvah videli, koliko tehtajo. Za Hohenwarta so namreč bili g. Koren iz Planine, g. župan in drugi gospodje iz Planine pa za dr. Razlaga; dalje trije gg. duhovniki, trije volilci iz Zagorja; g. Zelen iz Senožeč, vsi drugi zastopniki senožeškega okraja, iz Razdrtega, Ubelskega i. t. d. pa so bili za dr. Razlaga; g. Vilhar, veliki posestnik na Notranjskem, ki pa voli med graščaki; g. Jelovšek iz Vrhnike, a vrhniški okraj ne voli z notranjsko skupino; in g. Jože Debevec iz Ljubljane. Na psovanje „Novičino“ črez vrle notranjske narodnjake se nam ne zdi vredno odgovarjati. Milujemo samo grofa Hohenwarta, da sta mu Costa-Bleiweis prouzročila to blamažo. Morala bi vendar povprašati volilcev, kakšnega mnenja da so oni, predno kandidature po svetu ponujata. Volilci nijso čreda, jim gre prva beseda in zlasti na Notranjskem je toliko posvetne inteligencije, da se mora ona pred vsem v poštev jemati.

Končno se „Novice“ tolaže, da bode Hohenwart vendar le izvoljen; mi pa upamo, da bode grof Hohenwart sam toliko previden in se ne bode še enkrat dal na led napeljati ter da se bode odrekel tej kandidaturi zdaj ko se je prepričal, da večina volilcev se ustavlja, njega voliti.

Grajati pa moramo grdo psovanje „Novičino“ na najpoštenejše notranjske rodoljube. Ko bi ne bilo Hrenovcev, katerim „Novice“ surovo očitajo, da so „tulili“ (!) in „Krašovcev“, ne bi nikdar sedel bivši Nemeec dr. Costa v deželnem odboru. „Novice“ naj le tako naprej grdijo najupljivnejše narodnjake, pa bodo srečno še tist ostanek zaupanja izgubile, kar ga še imajo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. julija.

V našem **ministerstvu** se bodo godile nekake spremembe. Vsled borznih ho-

matij začenjajo odločilni krogi iskati po moži, kateri bi bil čistih, neomadeževanih rok, da bi ga postavili na čelo ministerstva. V „Allg. Ztg.“ piše njeni dunajski dopisnik, da bi ta mož bil Schmerling. Mogoče, da je na tej vesti nekoliko resnice, kajti borzni „krach“ je segal v tako visoke kroge, od katerih nij bilo misliti, da tudi na borzi igrajo in zato je zdanje ministerstvo izgubilo na svojem upljivu. Schmerling se nam ne zdi tak mož, da bi uredil razmršene naše politične razmere. On je iz stare birokratično-centralistične šole in teško da bi za svoj sistem pridobil si parlamentarične večine.

Vnanje države.

V **francoski** narodni skupščini se je v seji 14. t. m. predsednik Buffet izgovarjal da je v sobotni seji le hvalil dobro držanje armade, da pa nij hotel kratiti Thiersovi vladi zaslug za njeno organizacijo, katere popolnem priznava. Prebran je bil na to nasvet, da se skupščina do 27. julija odloži. Minister pravosodja Ernoul nasvetuje, da naj zbornica da permanentni komisiji oblast, da sme preganjati one, ki bi razžalili čast narodne skupščine. Arago, Gambetta in Pressense se ustavljajo temu, ker predlog meri očitvidno le na to, da bi republikanski poslanci ne mogli med počitnicami agitirati za prihodnje volitve ter zagovarjajo govorniško svobodo. Vladni predlog je bil se ve da sprejet. Jules Favre naznani na to, da bo v pondeljek interpeliral vlado o notranji politiki. Vse je zelo radovedno na izid te interpelacije. Pričakovati je zelo zanimive razprave.

Španska vlada je ukrotila „nespravdljivo“ v Alkoyu in Malagi, ter bodo kaznovani po zasluženi. V Cartageni pa še zmirom gospodarijo. General Contreras je prevzel zapovedništvo ondi. A tudi proti njemu je vlada uže poslala vojakov. Karlisti v Kataloniji se pri takih okolščinah zopet živeje gibljejo. Pri Puente la Regna so ujeli polkovnika Chabrinetyja z njegovo četo. Sedaj zopet oblegajo Puycedro, kjer so bili tenpeni pred nekaj meseci. — V Madridu je zopet nastala ministerska kriza.

Angleški list „Times“ prinaša dopis iz Freetovna, ki ima po parniku „Calabar“ iz Cap Coast Castle vesti o bojih Angležev z Ašantiji. Po tem poročilu so zapustili Angleži Elmino 14. junija, potem ko so mesto zažgali, ker so stanovalci baje pomagali Ašantijem. Elmina je štela pred vojsko do 10.000 stanovalcev. Ko je parnik „Calabar“ 15. junija pred Elmino prijadral, je mesto še gorelo, in Angleži so z vode strelali vanj. Ašantiji so posle posedli vse bregovje do Cap Coast Castle, kamor je pribelžalo do 30.000 ljudij. Ker manjka v mestu hrane in pitne vode, je njihov položaj zares

zadovoljen z menoj, a jaz nijsem bil z njim, kajti moči so ga zapuščale očitvidno. Kmalu je obležal, neprenesljivo tlačenje mu nij dalo pokoja. Stirnajst dnij se mu nijsem oddalil od zglavja. Nič več nij godrnjal, bil je krotek, in ker je bil vedno pri pameti, stisne mi moji roki v svoje, priporoča mi to pa ono, modrost pa najbolj. Ponavlja mi, da nam je veselje največji sovrag, da je najpotrebnejše zapovedati samemu sebi, da je lahko pridobiti, a teško obvarovati in da je disciplina volje tajnost trajajočih dobitkov in dolgega blagostanja. Neko noč, ko je govoril ravno o tej točki, zapoje sosedov petelin. — Toni, mi reče oče, vedno sem ljubil petelinje petje. On naznanja dan ter preganja nočne prikazni. Njegovo petje je podobno klicu na boj; opominja nas, da se imamo celo za življenje boriti zoper sebe same. Toni, kadar boš čul petelina peti, spomni se, da je to edina muzika, ki jo je ljubil tvoj oče. — Noč potem zaslišiva o taistej uri močno pe-

telinovo petje. Ubogi oče poskuša vzdigniti glavo, pomigne mi s prstom, — zasmijal bi se rad, pa — izdihne. Gospa, nikdar še nij petelin pel, da bi me ne spomnil umirajočega očeta in njegovih zadnjih svetov, vidite dakle, da so mi bili po volji.

Cena kake reči se izpoznavna stoprv po izgubi. Globoka žalost me je trla nekaj dnij. — Opravki, ki mi nijso bili še nikdar tako zoprni, terjali so me v Paris, kjer sem imel več slik v obrisu. Delal sem celo zimo s tako nevoljo, da me je nehala potrpežljivost. Tekom aprila meseca mi piše gospod Mauserre, da je videl hčer in zeta. „Sprava je tako popolna, da je prepustil gospod d' Arci popravo svojega gradu zidarjem samim, ter se dal pregovoriti, da bo ostal celo leto sè svojo soprogo v Charmilles-u. Samo še Vas manjka k tej radosti, pridite, prej ko morete. Delali boste tukaj sliko Boabdilovo in gospé d' Arci“.

Jaz sprejemem povabilo; a iti se name-

nim, da bi se malo sprehodil, skozi Köln, o bregovih Rena, in skozi Švico; to je bogme ovit pot, a ipak srečen, kajti v Bonnu me je doletela čast, da sem bil Vam predstavljen, gospá, in da sem cel dan preživel z Vami na čarovnej terasi, kjer boste to-le čitali. To je dan v mojem življenji, ki si gá zapómnim. V Moguncu najdem list od gospoda Mauserre-a; pisal mi je, da me hoče zaradi ovinka na potu kazniti s tem, da mi naroči nekaj za Genevo. Njegova ljuba hčerka Lulu (imenovala se je Lucija, kakor mati), ki je bila v petem letu, postajala je dan na dan samovoljnija. Jako jej je trebalo guvernante, od koje pa je oče zahteval, naj bo zelo poštena, zelo podučena, zelo razumna, zdaj vesela, zdaj resna, — prava popolnost.

Mislil je, da se ta čudež laglje najde v v protestantovski deželi; in v ta namen se je bil obrnil do nekega genevskega pastorja, s katerim se je bil v Rimu seznanil. Čudil se je, da mu nij odgovoril; naročil mi je

žalosten, ker razsajajo med njimi tudi bolezn. Harlep je v veliki zadregi, ter teško čaka drugi zahodnoindiški regiment, katerega je poslala angleška vlada tje.

Zarad početka *turških* grozovitostij v starej Gradiški se piše „Pol.“, da so ondotni turški uradniki Fejmi Efendi, Kiamil Beg in okrajni predstojnik Emin Efendi zapri 270 najodličnejših kristjanov iz Stare Gradiške in okolice, s pretvezo, da so se udeležili revolucionarnih agitacij. Turki so jih uklenili, ter delali tako grdo z njimi, da je mnogo izmed njih v ječi ran in lakote umrlo. Zarad teh grozovitostij, ki so se godile tikoma meje civilizirane krščanske države, obrnilo se je do sto odličnih mestjanov iz Gradiške, potem ko so pri ondotnih turških oblastnijah, kakor tudi pri cesarskem namestniku v Sarajevu zastojali pravice za svoje brate, s prošnjo naravnost do sultana v Carigradu, ker so se nadejali, da jih bo pravična in nepristranska preiskovalna komisija varovala vsaj v prihodnje enakih grozovitostij. A mesto da bi se jim bilo vsled te prošnje kaj pomagalo, bili so od turških oblastnij le še huje preganjani. Kajmakam iz Banjeluke je prišel z nekaterimi turškimi pomagači v Gradiško, pa ne da bi pomagal, nego le zato, da bi primoral kristjane, da vzemo svojo pritožbo nazaj. Ker tega niso hoteli nikakor storiti, zažugal jim je ta divjak, da bo pustil vse posekati, če se ne udajo. Ob enem jim je naznanil, naj pričakujejo drugi dan svoje obsodbe. A kristjani, dobro vedoč, da jih čaka enaka osoda, kakor je zadelo poprej njihove brate, Kajmakamove sodbe niso čakali. Njih nad 30, med temi najbolj spoštovani ondotni trgovci, pobegnili so ponoči v Avstrijo. Posle so Turki že dvakrat napali ostale kristjane z orožjem v rokah, pri čemer je bilo obakrat mnogo mrtvih in ranjenih. Turški vladni komisar je prišel sicer s cesarskim konzulom Teodorovičem iz Sarajeva, da preišče pritožbe kristjanov, a če se 30 pobeglih tudi vrne v domovino, si ne bodo nikoli več življenja v zavesti pred krvižejnimi Turki. — Tako je stanje naših jugoslovanskih bratov pod turško oblastjo. Evropejske države so se vjaskovale po Aziji in Afriki za civilizacijo, za uboge Slovane pod turško vlado pa se nihče ne zmeni.

Dopisi.

Iz Postojne na Notranjskem 14. julija. [Izv. dop.] O volilnem shodu imate gotovo že natančen popis. Dostavim samo to, da je večina volilcev se po shodu zbrala na Doksatovem vrtu, kjer so navdušene napitnice dokazale, kako čvrsti narodni duh veje po Notranjskem. G. Rihard Dolenc je pri tej priliki predložil, naj se napravi zbirka

tedaj, naj izvém uzrok njegovega molka. — Srce mi nij bilo več nemirno, ko sem šel po Genevi; komaj da sem še vedel, da je kaka Meta na svetu: šest let, gospá, to spremeni človeka. V kazen za svojo pozabljivost srečam nekaj korakov od kolodvora slučajno gospoda Holdenisa. Potlačeni klubuk in trdo na život nabita obleka bila sta svedoka njegovega uboštva. Obraz mu je bil klavrn kakor ga ima vsak nesrečen igravec; delal se je, kakor bi me ne poznal. Zneblim se naročene mi stvari. Pastor, kojemu se je dvakrat pisalo, in ki nij niti enkrat odgovoril, pravi mi zmešan glasom, da, akopram je želel ustreči ljubeznjivim ljudem, ki jih čisla, in akopram je bila svôta obljubljen plače velika, vendar nij mogel dobiti nikogar, ki ki ga poslal gospodu Mauseu. Pogledavši me s kotom očesa, reče mi, da sem brezdvomno uganil uzrok, zakaj ne.

(Dalje prih.)

za „narodno šolo“ v Ljubljani, kar se je tudi zgodilo. Pozneje se je skoro celo društvo vrnilo v gostilnico g. Lavrenčiča, kjer so gospodje še do pozne noči v pogovorih skupaj ostali. Izid volilnega shoda nas je prav razveselil glede kandidature in glede drugih sklepov. Da bi povsod bilo toliko navdušenih posvetnih narodnjakov, kakor po Notranjskem, potem bi naša narodna stvar se nobenega protivnika ne imela bati.

Iz Planine na Notranjskem 14. julija. [Izv. dop.] Novi cestni odbor za okraje Planina, Lož in Idrija je imel 12. t. m. svojo prvo sejo. Izvoljen je bil za načelnika g. Franjo Hren, veliki posestnik v Begnjah, kateri je že v poslednji šestletni dobi prejšnjemu odboru predsedoval; za njegovega namestnika pa je bil izbran g. Anton Jeršan, posestnik na Unci. — Isti dan se je tudi namesto izstopivšega g. Brusa, izvolil v okrajno cenilno komisijo za vravnanje zemljiškega davka g. Matija Milavc, župan v zgornjem Logatcu. — Odtod se je več narodnjakov, med njimi tudi naš g. župan, peljalo k volilnemu shodu v Postojno. Razen g. Korena so vsi drugi za dr. Razlaga bili in kolikor poznam naš okraj, je občno mnenje za g. dr. Razlaga. Mi častimo grofa Hohenwarta, a za poslanca si želimo Slovenca, narodnega, pa tudi svobodnomislečega moža.

S Pivke 16. junija. [Izv. dop.] Mili-jonar in naš rojak rajni g. Kalister je zapustil med drugimi ustanovami tudi šest daril 30, 15, i štiri po 7 forintov v srebru, pridnim sadjerejem slavinske župnije. Prvo darilo dobi tisti, ki se more izkazati, da ima najmanj petdeset enoletnih cepičev; drugo, kdor jih ima za prvim največ in tako tudi tretje, četrto itd. Omenjena darila so se delila letos kakor vsako leto na dan sv. Marjete v Slavini.

Lepi denarci so to, in se v sedanjih časih našemu ubogemu kmetu prav dobro priležejo. Človek bi si mislil tu gotovo vsak posestnik pridno divjake presaja in cepi, ki ima dvojni dobiček, námreč lepo obsajeni vrt in srebrnjake v žepu. A žalibože temu nij tako; naši kmetje se le malo, malo pečajo s sadjerejo; peška in košic ne seje razen g. učiteljev v šolskih drevesnicah, nihče, mladih črešpelj, ki jih imajo po vrtilih na tisoče ne presaja nihče, staro drevje stoji vse kosmato od vrha do tal, kajti trebljeno bilo še nij nikoli. Na nekterih vrtilih raste mesto sadnega drevja smreka, jesen, lipa i. t. d. Misli bi bilo, da, ako se vsako leto darila delé, mora tudi drevje biti, a žalibože tudi temu nij tako. — Naš kmet nakoplje v gozdu ali kje drugje kakih starikavih krempljev in jih potem tako pocepi, da se je le čuditi, da se kaj prime. Ko denarce potegne, ne briga se več za cepljenje in tako v kratkem zginejo drevesca, ki so bila s srebrniki obdarovana. — Kedaj bode spregledal naš ubogi kmet, koliko sadno drevje dobička donša i se pridno s sadjerejo pečal?! — Šolska mladina se rada in pridno sadjereje uči in upati je, da se utegne vendar sčasoma o tej zadevi na boljše obrniti. — Poduka, vsestranskega poduka je treba.

S Krasa [Izv. dop.] Tu po Krasu ljudje sploh tožijo, da jim po leti zajci poljske pridelke a po zimi pa divjake in druga cepljena in sadonosna drevesca pokončujejo in se svojimi strupenimi zobmi za zmirom uničujejo. Kljubu temu se pa ubogi kmet, če-

ravno veliko škodo trpi in je še zraven tega z davki in drugimi dolgovi preobložen, neče iz svojega slepotnega spanja zdramiti in dotičnega gospoda lovca, kateri lov v najem vzame, pri c. kr. sodnji zatožiti in odškodnine terjati! Lovci te škodljive živali vseh rastlin tako odpravljajo, da jih v jeseni le malo število pobijejo; a koristne živalice pa: lesico, dihurja, kuno, podlasico in ježa pa psi preganjajo in lovci jim celo nastavljajo železa, pasti, strupa itd., da le te za kulturonosne drevesca in rastline koristne živalice zatarejo. Zajci kmetu skozi celo leto veliko škode naredé; gotovo v primeri 50 goldinarjev na leto, kajti oni mlada in občutljiva drevesca, ko poženejo, strupeno objedo in jim tako rast zadržujejo, a po zimi se pa redé od popkov in mladega ljubja teh rastlin. — Pomislimo korist lesic, dihurjev, podlasic, kun in ježev. S čim se ove živalice rede? od miš, kebrov in drugih mrčesov, ki so kmetu in gozdorejcu gotovo v veliko škodo. Lesica tudi kakšenkrat pri ponočnem popotovanji naleti na kakega nastreljenega zajca in ga spravi pod streho. A zarad tega ne stori toliko škode, kot škodljiv zajec pri rastlinah. V jeseni lanskega leta sem pustil 4 stote želoda posaditi, katerega so miši po zimi požrli, in ne enega drevesca nijsem v stanu pokazati od vsega tega semena. Ako bi se lesic ne preganjalo in ubijalo, bi se ne bilo to zgodilo, kajti one se skoraj od miš po zimi in od kebrov in drugih mrčesov pa v spomladi prežive. — Tako se na Krasu lóvi v najem dajejo, lesice, dihurji, ježi, kune in podlasice ubijajo in preganjajo. A zajce se pusti lepo rediti in množiti, ker ubogi kmet vse trpi. Bog hotel, da bi slavna vlada v tem prevažnem slučaju kmalu v okom prišla, kajti od leta do leta je škoda na Krasu zmirom večja; od druge strani bi bilo pa za ubogega kmeta neprecenljiva korist, ako bi slavna vlada poskrbeti blagovolila, da bi se kmetu koristne živali ne zatirale, a škodljive naj bi se pa brez razločka dôbe mlade in stare pokončevalo. —

Iz Trsta 14. jul. [Izv. dop.] Imeli smo Rojančanje kaj vesel dan, akoravno nam ga je žugala popoldne strašna nevihta popačiti. Petletnico, katero je praznovala rojanska čitalnica, je bila dobro obiskana; kajti novi oder je privabil mnogo tujcev. Peto leto je, kar se je odprla čitalnica.

Ob 8 uri je odprl gosp. Ž. besedo ter naslikal z jedernatimi besedami, in hvalil mlade domorodkinje v obziru dramatike in dramatičnega odseka. — Hvala vam, gospod, za vaš posel kod predsednik, vi ste edini glavni steber, na katerega se opira glavni del naše čitalnice. — Vrstilo se je potem petje in godba. Pohvaliti moremo posebno g. Č., kajti izvrstno je igral ta mož na piščalko, posebno nam je dopal zadnji potpuri, v katerem so bile vpletene slovenske melodije. — Odlikoval se je tudi posebno nek Hrvat s solo-petjem, spremljan po godbi; žel je gromovito pohvalo. — Slavnostni govor g. R. je bil v začetku dober, proti koncu precej dolgočasen, zakaj marsikakemu poslušalcu se je jelo že zdehati.

Igra „Telegram“ nam je dopala več nego smo pričakovali; igralci so se v svojih delih potrudili. Gospoda Rm. in Kr. sta svojo rolo dobro izvršila. G. L. se je preveč na suflerja zanašal in g. R., ki je igral „Korena“, nij

bil prav bogatemu posestniku podoben, njegovo obnašanje je bilo preveč leseno, pa tudi starega izobraženega Korena grčasti izraz „hudič“ je bil na lepi sliki jako neugodna progga. — Krasotice so se dobro ponašale, posebno gospodična H. je kaj efektivno igrala. Hvala se mora tudi gospodičini V. izreči, samo svetujemo obema, da bi se v izgovarjanji glasov č, s, š, ž, z bolje vadile, potem pa porečemo „magnifique.“

Po igri je bila splošna zabava na prostem razsvitljenem prostoru čitalnice, godba je z raznimi narodnimi komadi občinstvo razveseljevala, med tem pa so se veselo sukale naše krasotice, žalibog splošno še v italijanski tako oglašene, da se jih težko prime slovenska pila. —

Iz Budim-Pešte 15. jul. [Izv. dop.] Szlavyjevemu ministerstvu iz prvine nij nobeden dolgega življenja prorokoval. Razruto stanje Deakove stranke, kovarnosti Lonyayevcev, in plebejski značaj Szlavyjev so bile tiste tri sojenice, katere so Szlavyjevemu ministerstvu iz prvine jako tenko nit življenja prele. Navadno se pa človeška prorokovanja ne obistinijo in tako se tudi prorokovanje o kratkem življenji Szlavyjevega ministerstva nij obistinilo. Szlavyjeva vlada stoji denes čvrsteje nego je kedaj poprej stala. To priznavajo vse naše stranke. Kakor na Lonyaya, naskakovala je sicer levica našega drž. zbora tudi na Szlavyja, meneča, da bo kakor Lonyaya tudi Szlavyja strmoglavila nu njeni napadi so bili junaško odbiti in s tem je njena korajža pri kraji. Naše javno mnenje in naša opozicija priznala sta tedaj Szlavyjevo sposobnost. Največ je k utrjenju Szlavyja pripomoglo dognano porazumljenje s hrvatsko narodno stranko. Po članku „P. Lojda“ od 12. julija se je pa zelo bati, da bo Szlavy — ne mara — svoj dosedanji uspeh v hrv. vprašanji sam spet pohabil. Od vlade inspirirani „Pest. Lojd“ namreč piše, naj se oblast na Hrvatskem enako razdeli med narodno in magjaronko stranko, in sicer tako da naj bo ban „unionist“ — kar je evfemizem za „magjarone“ ali prav za prav za „Rauchijance“ — minister pa narodnjak. To bi bilo skoz napačno. Hrvatski ban je hrvatska vlada, in ta naj bi se Rauchijancem prepustila! Hrvatski minister je pa politična ničla za našo kakor za hrvatsko vlado in ta ničla naj se popolni z narodnjakom!! Izvedenje nove nagodbe, ki je stvoritev narodne stranke, naj se izroči protivnikom narodne stranke! To bi bilo lepo izvedenje. Rauchijanci bi jo čem preje, tem rajše ad absurdum dognali. Med hrvatsko vlado in hrvatskim saborom spet ne bi bilo ne konca ne kraja ravsa in kavsa. Če bo Szlavy res, kakor mu „Pester Lojd“ nasvetuje, kroni Rauchijanca za bana, za ministra pa narodnjaka na imenovanje predložil, ima hrv. sabor celo prav, če nagodbe ne potrdi.

Pančevaško mestno zastopstvo je komisar Hueber, naslednik zloglasnega Majthenya razpustil, ker je proti načinu razvojničenja naše vojne krajine neposredno pri Nj. večanstvu protest vložilo. Nova breca srbskemu narodu.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) je v seji 15. julija sklenil, da se nova organi-

zirana mestna straža (12 mož in 1 inšpektor) uniformira s sabljo, klicalno piščalko, poldensko bluzo, plaščem, številko itd. — Gledé realke je prevzel zbor tretjino napravnih stroškov ter pozval hranilnico kot lastnico novega realkega poslopja, naj se definitivno izjavi o porabi tega poslopja. —

— (Iz Polja) pri Ljubljani se nam piše 15. jul.: Kako so pri nekaterih ljudeh vraže še zelo ukoreninjene in kako da je potreba ljudstvu poduka se lahko vidi iz naslednjega: Pred nekimi dnevi je tukaj pičila kača dečka, čegar noga je vsled tega zelo otekati začela. Skrbni oče posadi sina na voz in hajd — v Ljubljano k zdravniku? — o kaj še! — v Šmarten (pri Savi) ga pelje k nekemu sleparju, ki zna strup „zagovoriti“. — Najprvo vprašanje je bilo, kako da je fantu

ime; kajti to je poglavitna reč. Po tem gre mojster skaza pod sosedov kap, prizdigne kamen in vzame nekoliko prsti izpod njega s prstjo naredi križ čez rano ter mrmra zraven neke čudne, nerazumljive besede, in s tem je bila operacija dokončana. Oče ves vesel pelje sinka domu, ki pa je kljubu temu hokus-pokusu še deset dni bolan bil. Nekateri poredni sosedje pa trdijo, da bi bil deček gotovo popred ozdravil in ne toliko bolečin prestal, ako bi oče pametnega zdravnika na pomoč poklical.

Dunajska borsa 17. julija.

Akcije narodne banke	980	—	—
Kreditne akcije	225	—	—
London	111	25	—
Napol.	8	87	—
C. k. cekini	—	—	—
Srebro	109	—	—

P. n. gospodom posestnikom!

Podpisano ravnateljstvo vabi vse posestnike
k zavarovanju vsakovrstnih poljskih pridelkov,
klaje in žita

spravljenega v kozolcih (stogih) ali v kopicah,
proti škodi po požaru.

Prva občna zavarovalna banka „Slovenija“ se nadeja tem
obilnejše udeležbe

pri zavarovanji pridelkov,

ker se sklepajo zavarovanja lahko na mesece in se s prav nisko premijo odvrnejo škode, ki bi utegnile nastati po požaru.

Zavarovalni oglasi se sprejemajo pri ravnateljstvu v Ljubljani v lastni hiši banke „Slovenije“ v „Zvezdi“, kakor tudi pri vseh okrajnih zastopnikih, kjer se dobivajo društvena pravila, tarife in razjasnila.

V Ljubljani, dne 15. julija 1873.

Ravnateljstvo

(186—1)

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.

Zdaj ko se čas žetve približuje

šteje si podpisano vodstvo v čast

p. n. gospode gruntne posestnike

na
zavarovanje poljskih in senožetskih pridelkov proti ognju

posebno opomniti.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica, katera si je po večletni občnkoristni delavnosti splošno in popolno zaupanje pridobila, nadja se tudi zaradi

zavarovanja pridelkov

prav obilnih naročil, temveč ker se je njena delavnost na premakljive stvari, le vsled dotičnih želja deležnikov upeljala,

ker se premije le zlo nisko računijo

in ker so pripomočki in vestno gospodarstvo društva porok, da se bodo prevzete dolžnosti zavarovalcem nasproti, natančno spolnovale.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v pisarnici vodstva v Gradci, pri glavnem zastopništvu v Ljubljani in pri okrajnih zastopništvih, koder se tudi opravilna razjasnila z največjo radovoljnostjo podelijo.

Gradec, 1. julija 1873.

(187—1)

Vodstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice.